

นโยบายและกลไกการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Policy and Mechanism for High Value Agricultural of Local Administrative Organization

วรรณวิภา ไตลังคะ* โชติ บดีรัฐ**
Wanwipha Tailangkha* Chot Bodeerat**

Received : 1 June 2022 / Revised : 12 June 2022 / Accepted : 20 June 2022

บทคัดย่อ

ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ การยกระดับผลผลิตทางการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความนี้จึงตั้งวัตถุประสงค์ไว้เพื่อศึกษานโยบายและกลไกการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และวิเคราะห์แนวโน้มการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพบว่า นโยบายที่สำคัญคือ การยกระดับศักยภาพเกษตรกรกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรแห่งอนาคต และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตรให้พร้อมรองรับศักยภาพในการผลิต โดยใช้กลไกการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้การฝึกอบรม การสนับสนุนบุคลากร และงบประมาณ สำหรับแนวโน้มการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูง พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนที่สำคัญจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมส่งเสริมการเกษตร ในประเด็น การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม และการกระจายพันธุ์ ในการขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการพื้นที่เกษตร และด้านนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตร นอกจากนี้การรวมกลุ่มของคณะกรรมการด้านเกษตรในชุมชน

*นักศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

** รองศาสตราจารย์ ดร. คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

*Graduate student at Doctor of Philosophy Program in Public Administration Pibulsongkram Rajabhat University

**Associate Professor Dr. at Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565)

เครือข่ายภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการผลักดันนโยบายเกษตรมูลค่าสูงให้สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ

คำสำคัญ: การขับเคลื่อนเกษตรมูลค่าสูง/กลไกการเกษตรสร้างมูลค่า/นโยบายการบริหารท้องถิ่น

Abstract

The agricultural sector plays an important role in ensuring food security and generate income into the country. Upgrading production productivity and creating added value for agricultural products have originated opportunity and social equality, reduce inequality and develop an effective government management system. The objective of this article is to study the policies and mechanisms for the promotion of high value agriculture of local government organizations and analyze the trend of promoting high value agriculture of local government organizations. It was found that the important policy was upgrading the potential of farmers to agricultural entrepreneurs of the future and develop the infrastructure and agricultural facilities to be ready to support the production potential. By using the mechanism for providing information providing training personnel support and budget. As for the trend of promoting high-value agriculture, it was found that local government organizations needed to receive significant support from Ministry of Agriculture and Cooperatives and Department of Agricultural Extension on the issue of surveying information related to agriculture, preparation of agricultural development plans at the sub-district level, surveys to help prevent pesticides agricultural, vocational training, assembling and developing groups and distribution in driving agricultural area management and agricultural standards policy. In addition, incorporation of community agriculture committees private network and civil society, is a great importance to push forward high-value agricultural policy to be able to operate at its full potential.

Keywords: Driving High-Value Agriculture/ Agricultural Mechanisms Create Value/ Local Administration Policy

บทนำ

เป้าหมายสำคัญหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านเศรษฐกิจ คือ ตัวชี้วัดเกี่ยวกับเกษตรมูลค่าสูง หรือเกษตรสร้างมูลค่า หรือเกษตรแบบสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตร ให้เกิดการอยู่ดีกินดี ให้คนในชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข สร้างความมั่นคงทางอาหาร ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นการสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้กับผู้ผลิต มาตรการต่างๆ ในประเด็นการเกษตรภายใต้แผนยุทธศาสตร์ชาติ จึงถูกนำมาใช้ในการสร้างมูลค่าให้สินค้าเกษตร เช่นการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อการสร้างมูลค่าและคุณค่า กอปรกับการพัฒนาตัวเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ (young smart farmer) เพื่อรองรับการนำไปสู่การทำเกษตรแบบสร้างมูลค่า นอกจากนี้จำนวนประชากรจะส่งผลต่อความต้องการของตลาดเกษตรในยุคปัจจุบันและในอนาคตจะต้องคิดและดำเนินการให้ครบตั้งแต่การผลิตถึงการตลาด สัมกับเจตนาของยุทธศาสตร์ชาติด้านการเกษตรที่นำประเด็นเกษตรสร้างมูลค่ามาบรรจุไว้ เพราะภาคการเกษตรถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เป็นรากฐานด้านความมั่นคงทางอาหารของประเทศและของโลก รวมทั้งช่วยรองรับและโอบอุ้มเศรษฐกิจไทยในวิกฤตการระบาดของโควิด-19 ซึ่ง เฉลิมชัย ศรีอ่อน (2564 : 2-4) ได้กล่าวไว้ว่า โดยที่ผ่านมามีการขยายตัวร้อยละ 1.5 เมื่อเทียบกับปี 2563 โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการดำเนินนโยบายและมาตรการของภาครัฐ อาทิ การขยายช่องทางทางการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ มาตรการเยียวยาและฟื้นฟูเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 อาทิ การส่งเสริมอาชีพเกษตรกร การพักชำระหนี้ และการประกันรายได้ ทำให้เกษตรกรสามารถทำการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้ออกสู่ตลาดได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก และการผ่อนคลายมาตรการการควบคุมการระบาดของโควิด-19 ทำให้การส่งออกสินค้าเกษตรขยายตัวได้ดีขึ้น ซึ่งเมื่อจำแนกรายสาขาจะพบว่าในปี 2564 สาขาพืช ขยายตัวร้อยละ 3.3 โดยพืชสำคัญที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย และเงาะ ขณะที่สาขาปศุสัตว์ เกิดการหดตัวร้อยละ 2.4 โดยผลผลิตสินค้าปศุสัตว์ที่ลดลง ได้แก่ ไข่ไก่ สุกร และไข่ไก่ เช่นเดียวกับสาขาประมง ที่มีการหดตัวร้อยละ 3.0 เป็นผลจากผลผลิตประมงทะเลในส่วนของปริมาณสัตว์น้ำที่เพิ่มขึ้นทำเทียบเรือลดลง อย่างไรก็ตามสาขาบริการทางการเกษตร ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 เนื่องจากมีการจ้างบริการเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ทางการเกษตรในการเตรียมพื้นที่เพาะปลูก การบำรุงดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น สำหรับสาขาป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ 1.5 เนื่องจากผลผลิตของไม้ยูคาลิปตัส รั้งนก และถ่านไม้เพิ่มขึ้นเป็นหลัก ทั้งนี้แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.0 - 3.0 โดยเป็นการขยายตัวเพิ่มขึ้นในทุกสาขา

ทั้งนี้ความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่มีคุณภาพและความปลอดภัยกำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งในไทยและต่างประเทศ สอดคล้องกับแนวทางการรักษาสุขภาพและการเพิ่มขึ้นของรายได้ แต่จากข้อมูลกลับพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ในไทย รวมทั้งในอาเซียนยังคงปลูกพืชเศรษฐกิจ

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565)

มูลค่าต่ำ โดยพบว่า ร้อยละ 53 ของพื้นที่เพาะปลูกในอาเซียนเป็นพื้นที่ปลูกข้าวและยางพารา ขณะที่พื้นที่ปลูกผักและผลไม้ มีเพียงร้อยละ 8 เท่านั้น (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564 : 78) และจากข้อมูลที่พบอีกว่า มูลค่าผลผลิตต่อไร่ต่อปีของข้าวนาปี ยางพารา สับปะรด และทุเรียน ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาอยู่ที่ 4,445 บาท, 12,257 บาท, 35,908 บาท และ 75,981 บาท ตามลำดับ ข้อมูลดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่า การปรับโครงสร้างการผลิตไปสู่พืชมูลค่าสูงในสัดส่วนที่เหมาะสม จะช่วยยกระดับมูลค่าผลผลิตต่อไร่ในอาเซียนให้สูงขึ้นได้ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564 : ก) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเชิงคลัสเตอร์จะเป็นแนวทางที่ช่วยให้เกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อยเข้าถึงตลาดสินค้าเกษตรมูลค่าสูง แนวทางนี้เน้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในห่วงโซ่การผลิต สถาบันการเงิน และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ การใช้ประโยชน์จากการประหยัดพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานในต้นทุนที่ต่ำลง ซึ่งแนวทางนี้เคยประสบความสำเร็จอย่างมากในการพัฒนาเกษตรมูลค่าสูงในหลายประเทศ เช่น การพัฒนาคลัสเตอร์มันฝรั่งในจีน ที่ช่วยให้เกษตรกรข้าวสาลีจำนวนมากหันมาปลูกมันฝรั่งซึ่งมีมูลค่าสูงกว่า

โดยมีงานวิจัยและประสบการณ์จากหลายประเทศ ได้แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะร่วมกันหลายประการของคลัสเตอร์เกษตรมูลค่าสูงที่ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ 1) สินค้าเกษตรมูลค่าสูงส่วนใหญ่จะเน้นผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก เพราะขนาดตลาดใหญ่กว่าในประเทศ จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการร่วมมือกัน 2) เกษตรกรและผู้ประกอบการรายย่อยมีความเป็นผู้ประกอบการ โดยนอกจากมีทักษะในเรื่องการปลูกและแปรรูปแล้ว ยังมีทักษะในเรื่องการบริหารจัดการและการตลาดที่ดีอีกด้วย 3) ภาครัฐมีการลงทุนพัฒนาสายพันธุ์พืชให้ตรงกับความต้องการของตลาดและมีการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ระบบชลประทานในคลัสเตอร์ 4) การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการและเกษตรกรอยากเข้าร่วมในคลัสเตอร์ผ่านการออกแบบโครงสร้างสิ่งจูงใจ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมทางเลือกทำเกษตรมูลค่าสูงของเกษตรกร และพฤติกรรมทางเลือกลงทุนของผู้ประกอบการในพื้นที่ พร้อมทั้งมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความไว้วางใจระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในคลัสเตอร์ และ 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคลัสเตอร์ด้วย (เกียรติศักดิ์ คำสี, 2564 : 1)

ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการเกษตรในชุมชนระดับปานกลาง ทั้งในด้านข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นวิธีการที่ง่ายและรวดเร็วที่สุด อีกทั้งยังไม่ผิดเกณฑ์การใช้งานงบประมาณอีกด้วย โดยมีการจัดอบรมให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรอย่างถูกต้อง รองลงมาเป็นการส่งเสริมกิจกรรมให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแผนและดำเนินกิจกรรมทางด้านการเกษตร ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ส่งเสริมด้านบุคลากร ให้ความรู้และฝึกอบรมกับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรชุมชนอย่างสม่ำเสมอ สำหรับด้านงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มเกษตรกรตามความเหมาะสม พอเพียง และสอดคล้องกับความต้องการโดยการ

เขียนโครงการเพื่อของงบประมาณจากจังหวัดและส่วนกลางเพื่อดำเนินโครงการ สำหรับประเด็นความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆ นั้น อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างน้อย เพราะพบว่าแม้จะมีการทำงานอยู่ในพื้นที่เดียวกัน แต่กลับไม่มีการทำงานที่ประสานงานกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันการทำงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับส่วนงานอื่นที่ทับซ้อนกัน ยังแยกกันอยู่อย่างเห็นได้ชัดเจนโดยเฉพาะประเด็นด้านการเกษตรที่มีหน่วยงานเจ้าภาพที่รับผิดชอบแต่ละด้านอยู่ มาก กลับไม่มีการทำงานที่เชื่อมโยงกัน ซึ่งหากสามารถสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนได้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยรวม ทั้งความรู้ บุคลากร เทคโนโลยี งบประมาณ และอื่น ๆ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงในการพัฒนาชุมชนพื้นที่อย่างแท้จริง (ชัยรัตน์ นทีประสิทธิ์พร, 2563 : 134 – 135)

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า ภาคการเกษตรเป็นภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ เกี่ยวข้องกับคนไทยจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศยังมีฐานะยากจน การปฏิรูปการเกษตรของประเทศ เพื่อให้อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี มีศักดิ์ศรี และเกษตรกรมีสมรรถนะ สามารถสร้างระบบการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ การปฏิรูปภาคเกษตรมูลค่าสูงจึงเป็นความท้าทายของทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนตามทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแนวนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ภายใต้แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2562 – 2565) ได้กล่าวถึงภารกิจที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องถ่ายโอนภารกิจด้านการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูง (High Value Agricultural) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จึงเป็นที่น่าสนใจว่านโยบายและกลไกการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบริบทเป็นอย่างไร และแนวโน้มการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีทิศทางเป็นอย่างไร เพื่อสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

นโยบายการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูง

ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ได้กำหนดแผนขับเคลื่อนกิจกรรมการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจไว้ โดยกำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่มีเป้าหมายในการยกระดับรายได้ภาคการเกษตร อาหารแปรรูป และผลิตภัณฑ์ชีวภาพ โดยการสร้างเกษตรมูลค่าสูง (High Value Added) ที่ส่งผลต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (Big Rock) ไว้ 8 ประเด็น (คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ, 2564) ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำ และไม่เหมาะสมกับพื้นที่ไปสู่การปลูกพืชเลี้ยงปศุสัตว์ และประมงที่มีมูลค่าสูง
2. การสนับสนุนการทำการเกษตรแบบรวมผลผลิตและรวมจำหน่าย
3. การขยายพื้นที่ชลประทานให้เกษตรกรมีน้ำใช้ สำหรับการผลิตสินค้าเกษตรอย่างเหมาะสมเพียงพอ ทัวถึง และเป็นธรรม
4. พัฒนาคัลเลคเตอร์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และส่งเสริมให้มีความหลากหลายทางชีวภาพการเกษตร

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565)

5. พัฒนาสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็งและส่งเสริมให้เกิดผู้ให้บริการด้านการจัดการสมัยใหม่

6. สร้างผู้ประกอบการเกษตร (smart farmer)

7. ส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล Big Data ด้านการเกษตร และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม

8. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและเศรษฐกิจชีวภาพ ตามแนวทาง BCG

โดยส่วนราชการที่รับผิดชอบกิจกรรมนี้โดยตรงคือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้กำหนดแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 – 2570 ให้สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้คือ เกษตรไทย สู่เกษตรกรมูลค่าสูง เกษตรกรมีรายได้สูง มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เน้นการพัฒนาใน 4 ประเด็น (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564) ดังนี้

1. ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการเกษตรแห่งอนาคต

2. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

3. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร

4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร

ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดข้างต้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ทำการสรุปสาระสำคัญโครงการตามนโยบายสำคัญ (Agenda) ไว้จำนวน 15 โครงการ ประกอบด้วย

1. ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (กสก.)

2. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) (กสก.)

3. พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer (กสก.)

4. บริหารจัดการพื้นที่เกษตรตามแผนที่การเกษตรเชิงรุก (Zoning by Agri-map) (พด.)

5. พัฒนาคูณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (GAP) (มกอช.)

6. เกษตรอินทรีย์ (กวก.)

7. ตลาดสินค้าเกษตร (อตก.)

8. การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (สป.กษ.)

9. แผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร (กข.)

10. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ชป.)

11. การส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าและการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรทดแทนแรงงาน (กสส.)

12. การพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ (กสส.)

13. ธนาคารสินค้าเกษตร (กสส.)

14. การช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (กสส.)

15. การจัดระเบียบประมงให้เป็นไปตามมาตรฐาน (กป.)

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตร (2565) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งตามกฎหมายที่ถูกกำหนดไว้ให้เป็นกลไกขับเคลื่อนเกษตรมูลค่าสูง ตามแผนปฏิบัติการประจำปี 2565 เพื่อรองรับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติไว้ดังนี้

1. สร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในอาชีพแก่เกษตรกร ใน 7 เป้าหมายหลัก ประกอบด้วย
  - 1.1 เกษตรกรได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพมากขึ้น
  - 1.2 องค์กร เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายมีความเข้มแข็ง และเป็น Smart Group เพิ่มขึ้น
  - 1.3 มีการขยายผลโครงการในพระราชดำริมากขึ้น
  - 1.4 เกษตรกรมีการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
  - 1.5 ครัวเรือนเกษตรกรมีความมั่นคงทางอาหาร
2. ส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต ใน 10 เป้าหมายหลัก ประกอบด้วย
  - 2.1 สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
  - 2.2 สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
  - 2.3 เกษตรกรได้รับการพัฒนาสู่การผลิตตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี
  - 2.4 สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น
  - 2.5 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น
  - 2.6 สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้น
  - 2.7 เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
  - 2.8 รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น
3. บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายหลักคือ การให้เกษตรกรลดการเผาในพื้นที่เกษตร

ขณะเดียวกัน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อนำสู่การปฏิบัติด้านการเกษตรมูลค่าสูง ภายใต้ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่นร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย 4.0 สู่ประเทศที่พัฒนาแล้วจากฐานของท้องถิ่น (กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564) โดยกำหนดโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-Based Economy) ที่ให้ความสำคัญกับระบบทั้ง 4 องค์กรประกอบ คือ 1) เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) ในปัจจุบัน ไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี (Smart Farming) โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) 2) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่ที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลือไปสู่การเป็น Smart Enterprises

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565)

และ Startups ที่มีศักยภาพสูง 3) เปลี่ยนจาก Traditional Serviced ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำ ไปสู่ High Value Services และ 4) เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง โดยมีกระบวนการนำสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

กลไกการส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูง

กลไกขับเคลื่อนเกษตรมูลค่าสูงผ่านการถ่ายโอนภารกิจ อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ถูกกำหนดเป็นกฎหมายใช้บังคับให้ส่วนราชการและองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ได้ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2545 ได้กำหนดภารกิจที่ต้องถ่ายโอนไว้ จำนวน 6 ด้าน 245 ภารกิจ ต่อมาในแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2551 ยังคงกำหนดภารกิจดำเนินการไว้ 6 ด้านเช่นเดิม แต่ลด จำนวนภารกิจลงเหลือเพียง 44 ภารกิจ จากส่วนราชการ 37 กรม ใน 15 กระทรวง 1 ส่วนราชการ ที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือ ทบวง และ 1 รัฐวิสาหกิจ จากนั้นเพื่อให้การกำหนด อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการทบทวนและจัดทำแผนการ กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2563 – 2565 โดยเน้นความสำคัญ ในเรื่องการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน มีความ เป็นอิสระ มีความเข้มแข็งทางด้านการเงินการคลัง การบริหารทรัพยากรบุคคล โดยให้สามารถพึ่งพา ตนเอง สามารถจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีความเชื่อมโยงเป็นภาคีเครือข่าย โดยมุ่ง หมายเข้มข้นในการถ่ายโอนภารกิจ 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งภารกิจด้าน

ในส่วนของ กรมส่งเสริมการเกษตร (2564) มีภารกิจที่ต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ในงานด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตหรืองานด้านสังคมที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 9 ภารกิจ ประกอบด้วย

1. การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
2. การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
3. การบริการข้อมูลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
4. การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ
6. การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช
7. การฝึกอบรมอาชีพการเกษตร
8. การรวมกลุ่มและพัฒนากลุ่ม
9. การกระจายพันธุ์

โดยมีกรอบแนวทางดำเนินการและเป้าหมายคือ ในการดำเนินงานถ่ายโอนภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดเป้าหมายของการทำงานเป็น 2 ระยะ คือ

1. เป้าหมายเบื้องต้น สำนักงานเกษตรอำเภอทุกแห่งดำเนินการจัดให้มีการส่งมอบ รั้งมอบภารกิจ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งทั้งหมดทุกภารกิจ

2. เป้าหมายที่แท้จริง ต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำภารกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ได้รับมอบไปแล้ว นำไปปฏิบัติให้บริการที่เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ซึ่งการดำเนินงานในส่วนนี้จะเกิดได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับตัวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งที่จะเห็นความจำเป็นหรือจัดความสำคัญก่อนหลังที่จะดำเนินการ

โดยหลังจากที่ได้ถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วเสร็จ มิได้หมายความว่าภารกิจเหล่านั้นเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงฝ่ายเดียว แต่ต้องเป็นการทำงานเชื่อมโยงผสมผสานกันในทุกภาคส่วน ปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ปฏิบัติในภารกิจนั้นมามีบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ และสนับสนุนทางวิชาการแก่ท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งขึ้น สามารถนำภารกิจไปให้บริการ เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน จนบรรลุตามเจตนารมณ์ที่การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ โดยมีแนวปฏิบัติในการดำเนินงานดังนี้

1. แนวทางการดำเนินการเมื่อมีการส่งมอบและรั้งมอบภารกิจแล้ว

1.1 กรณีที่มีการรั้งมอบและส่งมอบภารกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไปแล้ว โดยใช้หนังสือตอบรับเป็นหลักฐานหรือใช้บันทึกการส่งมอบและรั้งมอบภารกิจ โดยเกษตรอำเภอเป็นผู้ลงนามในฐานะผู้มอบให้ถือว่าสามารถใช้เป็นหลักฐานได้โดยไม่ต้องทำขึ้นใหม่

1.2 หลังจากการส่งมอบและรั้งมอบภารกิจระหว่างกันแล้ว ให้อำเภอประสานงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บรรจุภารกิจที่ถ่ายโอนทุกอย่างเข้าอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้สามารถจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณ แผนปฏิบัติการ และอื่นๆ ตามความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่นขึ้นมารองรับการดำเนินงานที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในงบประมาณถัดไป

1.3 วางแผนเตรียมการถ่ายโอนภารกิจภายในสำนักงานเกษตรอำเภอ โดยมีการซักซ้อมเจ้าหน้าที่ให้มีความเข้าใจและวิธีปฏิบัติต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งมอบหมายให้มีเจ้าภาพในการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งอย่างชัดเจน

1.4 จัดให้มีการปรึกษาหารือ ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจ ระหว่างสำนักงานเกษตรอำเภอ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้เรียนรู้ในกระบวนการทำงานถ่ายโอนภารกิจร่วมกันในลักษณะ “รู้เขา รู้เรา” และบูรณาการการทำงานร่วมกัน

2. ขั้นตอนการนำภารกิจที่ถ่ายโอนไปปฏิบัติเพื่อให้บริการประชาชน

2.1 ภารกิจกรมส่งเสริมการเกษตรที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 9 ภารกิจ มีรูปแบบการถ่ายโอนในลักษณะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทเป็นผู้ปฏิบัติและส่วนราชการมีบทบาทเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ สนับสนุน

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565)

ทางวิชาการแก่ท้องถิ่น และภารกิจดังกล่าวเป็นกิจกรรมประเภทเลือกทำโดยอิสระ โดยแม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการที่จะเลือกทำตามจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น แต่ก็ถือว่าเป็นความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังต้องดำเนินการต่อไป

2.2 การผลักดันให้ภารกิจที่ถ่ายโอนแล้วไปสู่การปฏิบัติเกิดประโยชน์แก่ประชาชน สำนักงานเกษตรอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการประชุมหารือเพื่อกำหนดเป็นแผนการดำเนินงานร่วมกันตามศักยภาพที่มีอยู่ของแต่ละฝ่าย โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีร่วมกัน ทั้งนี้ไม่จำเป็นต้องมีความพร้อมกันทุกภารกิจ แต่ควรเริ่มจากภารกิจใดภารกิจหนึ่งที่ทั้งสองฝ่ายมีความพร้อมนำไปปฏิบัติได้มากที่สุดโดยลักษณะนำร่อง แล้วค่อยขยายไปสู่ภารกิจที่เหลือ และทยอยนำไปสู่การปฏิบัติจนครบทุกภารกิจ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยังคงทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาการดำเนินงานตามภารกิจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติของแต่ละฝ่าย

3.1 ชี้แจงและทบทวนบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้ชัดเจน โดยแบ่งงานตามหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติคือ

- 1) เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการสนับสนุนปัจจัยและค่าใช้จ่าย
- 2) ส่วนราชการสนับสนุนทางวิชาการให้คำปรึกษาแนะนำ

3.2 กำหนดตัวบุคคลแต่ละฝ่ายเป็นผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติงาน ประสานงานในภารกิจถ่ายโอนให้ชัดเจน

3.3 ใช้ภารกิจศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นกลยุทธ์หลักในการถ่ายโอนภารกิจ เพื่อนำร่องเป็นภารกิจแรกที่อำเภอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานร่วมกัน และเกิดการขับเคลื่อนภารกิจอื่นๆ ตามมาในภายหลัง ตามความจำเป็นและศักยภาพของพื้นที่ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ โดยแบ่งภารกิจดังกล่าวออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) ภารกิจที่ใช้เป็นตัวตั้งในการรับโอนภารกิจ ซึ่งต้องดำเนินการให้ครบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล มี 4 ภารกิจย่อย

2) ภารกิจที่มีเนื้องานเกี่ยวข้องกับศูนย์บริการ ซึ่งควรดำเนินการให้ครบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรฯ การสำรวจข้อมูลฯ การรวมกลุ่มและพัฒนา กลุ่ม การบริการข้อมูล และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

3) ภารกิจอื่นๆ ที่ไม่จำเป็นต้องมีครบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย การรวบรวมส่งเสริมพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การสำรวจช่วยเหลือป้องกันกำจัดศัตรูพืช และการกระจายพันธุ์

4) กำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินการร่วมกัน โดยกำหนดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำภารกิจถ่ายโอนไปดำเนินการในแต่ละปีให้ชัดเจน ตามความพร้อมของแต่ละแห่ง ทั้งนี้อาจเริ่มจากเทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ และรองลงมา ตามลำดับ

5) สำนักงานเกษตรอำเภอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกันในแต่ละกิจกรรมของแต่ละภารกิจ

6) กำหนดบทบาทหน้าที่ในแผนปฏิบัติที่ดำเนินการร่วมกันอย่างชัดเจน จัดทำคู่มือ รายละเอียด และขั้นตอนการปฏิบัติ

7) สำนักงานเกษตรอำเภอ มอบหมายนักวิชาการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกท่าน เพื่อเป็นที่เลี้ยง ให้คำแนะนำ และปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่

8) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับท้องถิ่นอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานของภารกิจที่ถ่ายโอน เสนอจังหวัด กรม เพื่อรายงานสำนักงานรัฐมนตรี ตามแบบรายงานทุก 6 เดือน

9) สำนักงานเกษตรอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมแก้ไขปัญหาขัดข้องในการ ดำเนินงานหลังถ่ายโอนภารกิจ

10) สำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำประกาศให้ประชาชนใน แต่ละท้องถิ่น ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงผู้ให้บริการตามภารกิจที่ถ่ายโอน และแผนการเปิดให้บริการ เพื่อประชาชนได้ทราบและสามารถติดต่อขอใช้บริการต่างๆ ได้ถูกต้อง และเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่ทั้งสองฝ่ายได้กำหนดไว้

4. ตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานถ่ายโอนภารกิจ

ในการดำเนินงานถ่ายโอนภารกิจ สำนักงานเกษตรอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถประเมินความก้าวหน้าหรือความสำเร็จในเบื้องต้นได้ด้วยตนเองจากตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้

4.1 เป้าหมายเบื้องต้น

1) เป้าประสงค์ : ต้องการให้เกิดการส่งมอบและรับมอบภารกิจระหว่างสำนักงานเกษตร อำเภอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ตัวชี้วัด : มีหลักฐานการส่งมอบและรับมอบภารกิจที่เป็นลายลักษณ์อักษร

4.2 เป้าหมายที่แท้จริง

1) เป้าประสงค์ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำภารกิจที่ได้รับมอบจากสำนักงาน เกษตรอำเภอไปปฏิบัติให้บริการประชาชนได้จริง

2) ตัวชี้วัด :

2.1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้รับผิดชอบภารกิจที่รับโอนโดยตรง

2.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนการดำเนินงานภารกิจที่รับโอน

2.3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานภารกิจที่รับโอน

2.4) สำนักงานเกษตรอำเภอมีผู้ประสานงานเพื่อสนับสนุนภารกิจที่ถ่ายโอนเป็นรายองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

5. แนวปฏิบัติของกองส่งเสริมการเกษตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกองส่งเสริมการเกษตร มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับ งานส่งเสริมการเกษตร งานวิชาการเกษตร งานส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย

ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565)

งานควบคุมและป้องกันโรค รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน โดยมีหัวหน้ากองส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ปกครอง บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการในหน้าที่ ดังนี้

1. งานธุรการ

1.1 การรับ ส่ง ลงทะเบียน แยกประเภท และจัดส่งหนังสือ เอกสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 การเก็บ พิมพ์ คัดสำเนา ค้นหาและติดตามเรื่องราว เอกสารหลักฐาน

1.3 ร่างหนังสือโต้ตอบ บันทึก ย่อเรื่อง สรุปความเห็นและตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐาน

1.4 จัดทำแผนการเบิกจ่ายเงิน ทำฎีกาเบิกจ่ายเงินของกองส่งเสริมการเกษตร

1.5 งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

2. งานวิชาการเกษตร

2.1 ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และวิเคราะห์วิจัยทางการเกษตร เช่น การเพาะปลูก การปรับปรุงพันธุ์ การขยายพันธุ์ การตัดพันธ์ต้านทางโรคและศัตรูพืช การวิเคราะห์ดิน และการจัดและรักษามาตรฐานพันธุ์พืช การศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อควบคุมพันธุ์พืช วัตถุมีพิษ และปุ๋ยเคมี

2.2 การให้คำปรึกษาแนะนำและสาธิตงานวิชาการเกษตร

3. งานส่งเสริมการเกษตร

3.1 การส่งเสริมการเกษตร เช่น การปรับปรุงวิธีการผลิต การใช้ปุ๋ย การเก็บรักษาผลผลิตจากข้าว พืชไร่ พืชสวน ไม้และยางพารา เป็นต้น

3.2 สาธิตการปลูกพืชและการปราบศัตรูพืช

3.3 ให้คำปรึกษาแนะนำ อบรมแก่เกษตรกร

4. งานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.1 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ดิน แหล่งน้ำธรรมชาติ ป่าไม้

4.2 งานอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. งานควบคุมและป้องกันโรคระบาด

5.1 ควบคุมดูแล ป้องกันโรคระบาด ทั้งที่เกิดกับพืชและสัตว์

5.2 ให้ความรู้แก่เกษตรกรในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด รวมทั้งแจ้งเตือนเมื่อเกิดโรค ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกองส่งเสริมการเกษตรให้หัวหน้ากองเป็นผู้สั่งการและรับผิดชอบโดยตรง กรณีที่จะต้องให้นายกเป็นผู้สั่งการ ให้เสนอปลัดเพื่อวินิจฉัย และเสนอนายกทราบและสั่งการต่อไป ให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายหน้าที่การงานถือปฏิบัติตามคำสั่ง และระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด อย่าให้เกิดความบกพร่องเสียหายแก่ราชการได้ หากมีปัญหาอุปสรรคให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปทราบต่อไป

บทสรุป

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 - 2570) แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 - 2570 รวมถึงแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2563 - 2565 ได้กำหนดเป้าหมายที่สำคัญ ในการเพิ่มอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สาขาเกษตรและเกษตรแปรรูป ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรและรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น การเพิ่มพื้นที่ชลประทาน รวมทั้งพื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อาจดำเนินนโยบาย การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการผลิต ให้ได้ผลิตผลทางการเกษตรที่มีคุณภาพ โดยวิธีการลดต้นทุนการผลิต และการขายให้ได้ราคาดี โดยเฉพาะการเกษตรอินทรีย์ การจัดหาพันธุ์พืช สัตว์ ให้แก่เกษตรกร การจัดหาปุ๋ย อาหารสัตว์ ราคาถูกให้แก่เกษตรกร การส่งเสริมการแปรรูป ผลิตผล เพื่อจำหน่ายเป็นโครงการ การพัฒนาแหล่งน้ำ ลำห้วยยาง ลำห้วยเสาล้ำ ห้วยรัง ต่อ ตลอดจนทั้งลำห้วยหนองอื่น ๆ ให้เกษตรกรมีน้ำสำหรับการเกษตรอย่างพอเพียง เป็นอีกหนึ่งภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจนำไปปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- เกียรติศักดิ์ คำสี. (2564). *Economic Intelligence Center (EIC)*. ธนาคารแห่งประเทศไทย.
กองยุทธศาสตร์และแผนงาน. (2564). *ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560 - 2569*. เข้าถึงได้จาก <http://www.dla.go.th/visit/stategics.pdf>
กรมส่งเสริมการเกษตร. (2564). *แนวทางการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2564*. กรุงเทพฯ : บริษัท นิเวศธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด.
_____. (2565). *แนวทางการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2565*. กรุงเทพฯ : บริษัท นิเวศธรรมดาการพิมพ์ (ประเทศไทย) จำกัด.
คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ. (2564). *แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ*. เข้าถึงได้จาก <http://nscr.nesdc.go.th/wp-content/uploads/2021/05/05>
เฉลิมชัย ศรีอ่อน. (2564, ธันวาคม). กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. **Booster เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง**. เข้าถึงได้จาก <https://www.oae.go.th/view/1>
ชัยรัตน์ นทีประสิทธิ์พร. (2563, กรกฎาคม - ธันวาคม). “บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและสนับสนุนภาคการเกษตรชุมชนจังหวัดเชียงใหม่” *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 16(2):134 - 135.
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). *ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2564 และแนวโน้ม ปี 2565*. <https://www.oae.go.th>